

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границю:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодиноким число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 5
ул. Ліндого. — Експедиція
місцева в Агенції Соколовского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Реклямації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Пуста тривога.

Маємо перед собою статю Narodni-x List-ів з 18-го цвітня, з котрої ріймок подали ми вже в телеграмах онодішнього «Руслана». Орган Молодочехів бє алярм і догадує ся, що в рішаючих кругах послідував якийсь зворот в некористь Чехів. В статі сказано:

Недавня поїздка міністра д-ра Кайцля до Праги мала велику вагу. Приготовлюють ся важкі діла. Від сего часу майже що дня збирає ся рада міністерияльна. В яких справах? Певно, що в язових. Язовий закон, октройований §. 14-им, висить вже в воздуху. Перед тим мають відбутися чехо-німецькі переговори. В переговорах сих Німці напевно не возьмуть участі. Они-ж не хотіли переговорювати ні за кабінету бар. Гавча, ні гр. Туна. Ціль переговорів така, щоби Чехів насилувати до уступств в користь Німців. Чехи мають крок за кроком уступати, щоби лише вдоволити Німців. Таким способом забере правительство всь добуток Чехів і аж тоді мали би Німці подати нам руку до мира. Можливе також, що і кабінет гр. Туна уступить, полагадивши угоду з Угорщиною. Сего наслідником буде кабінет німецький, мабуть переходиний, котрий може натворити більше лиха, ніж кабінет постійний. На політичнім овиді видко вже луну, а небавом може послідувати і удар.

Отсе зміст статі, що перейшла сейчас до всіх німецьких дневників і викликали всякі здогади і ворожби на будуче.

По нашій гадці тривога молодоческого органу зовсім неоправдана. Ми принайменше не добачили доси, щоби правительство гр. Туна відступило хочби на йоту від сеї програми, яку шеф кабінету по відроченю парламентарної сесії в лютім сего року подав до відомости езекутив-

ного комітету правиці. Тоді було сказано, що правиця враз з правительством мусять пождати на позитивні національно-політичні постуляти лівіці та що правительство не предриїме нічого рішучого без відомости парламентарної більшости. Гр. Тун висказав тоді також надію, що може явить ся принагідна хвиля, в котрій правительство і правиця будуть могли почати якусь акцію в цілі уздоровлення невідрадної ситуації.

Від сего часу в часі двох місяців не потерпів чеський нарід ніякої шкоди. Противно. В сїм часі видали министерство деякі доповняючі язові розпорядженя в користь чеських і шлеских Славян, а в бюджеті державнім, хоч парламентарно неухваленим, уміщено потрібні суми на чеські економічні інвестиції.

Рівнож і посеред парламентарної більшости не наступила ніяка зміна, котрою би Чехи могли були затривожитись. Правиця не тільки стоїть незружимо при своїй первісній програмі, але можна було запримітити, що єї клуби станули нині ближе до себе, ніж давнійше. Замітна іменно проява, що католицькі людовці не улагли пресії, яку роблено на них із сторони опозиційної лівіці, та що шенерерівске los von Rem навчило їх того, чого они давнійше не знали.

Деж та луна, котру бачили Narodni Listy на австрійскім горизонті? Що гр. Тун підготовляє язовий закон, сеж его обовязок. Правительство не може з таким стоїцизмом приглядати ся внутрішнім еволюціям держави, як правиця. Оно мусить приготувитись на всякі евентуальности. Язове питанє мусить бути розвязане. Розвязка чехо-німецького спору не наступила в парламенті, бо в минулім році німецька лівіця стояла дуже під пресою німецьких радикалів. Не наступила ся розвязка і в чеськім соїмі, бо німецькі послы забавились в абстиненцію. Гр. Тун заявив, обіймаючи кер-

му управи, що узнає язові розпорядженя бар. Гавча лише провізоричними та що готов їх відкликати, скоро лише обі інтересовані сторони на се згодять ся і на місце розпоряджень постановлять що-небудь другого позитивного. А позаяк анї парламент, анї чеський соїм не ухвалили язового закона, з другої сторони годі терпіти довше теперішню ситуацію, то не лишає ся правительству друга дорога, як та одинока, щоби язовий закон октроювати. Заким однак се наступить, гр. Тун не занедбає основу сего закона подати до відомости правиці і лівіці. Правиця буде вільно сказати свою гадку в своїм часі, а лівіця? Narodni Listy кажуть, що лівіця не явить ся до переговорів. Може і не явить ся. Але ми знаємо на певно, що хоч она не явить ся, то уміркованійші елементи зпосеред неї, висвободивши ся нині вже більше зпід тероризму Шенерера, приймуть язовий закон гр. Туна лише з подякою в души. Таж се одинокий спосіб, щоби ті елементи вивести з сліпої улиці, в котру они сьвідомо чи несьвідомо загнали ся.

Чехи не потребують притім уступати від своїх добре нажитих прав в користь Німців. Не можна також думати, щоби прочі клуби правиці опустили Чехів в критичній хвилі. Закон язовий не сьміє оскорблявати принципу рівноправности. Правительство попало би з дощу під окан, на коли би октройованим законом загнало Чехів в опозицію. А язовий закон може і для Чехів мати більшу стійність і тривкість, ніж всякі розпорядженя, котрі нині суть, завтра можуть бути відкликані неприхильним чеському народови правительством. Закон, який намірив гр. Тун проголосити в формі цісарської постанови, мусить бути взірцевий і по тій причині, що по полагоді чехо-німецького спору сей закон треба буде примінювати і до других

Тарас Шевченко.

(Відчит п. Юрия Кміта на вечерницях в рускій духовній семінарії у Львові).

(Конець).

Шевченком не кермував ніякий національний шовінізм; его націоналізм — се окремішна народна індивідуальність з повною політичною суспільною волею; з такою волею, де-б усі природні черти вдачі українсько-руского народа, его осьвітні і культурні потреби почали належно розвивати ся.

Вірші Шевченка пронизані найкрасшими, вселюдськими, поступовими ідеями. Від самого начатку своєї діяльности ярко пятнует поет всі лиха, всі зла, всі аномалії, які затроюють та руйнують людське жите. Панщина — кріпацтво, політична і суспільна неволя найшли в нашому генієви свого невмолимого ворога, свого грізного противника. Поет голосно й неустрашимо протестує проти варварських вчинків панства і царства, проти насильства одної верстви над одною, проти повеволення одного народа другим. Він бажає для кожного народа повної політичної волі, повних, неокраєних прав для его розвитку. Ему осоружний централізм московскго царизму, що намагає ся загарбати чу-

жі країни і наложити на них важке ярмо свого тиранства, що намагає ся зілляти всі славянські ріки в московске море, де

Од Молдована аж до Фінна,
На всіх язвах все мовчить.

Ему осоружний московекій царизм, що для піддержання свого тиранства загарбує крихіточку волі убогих Черкесів; ему осоружні і самодержці і їх чинники, що для вдоволення своїм примхам і забаганкам

«Ненагодовану і голу,
Застукали сердешну волю», що через них
Лягло кістьми

Людей муштрованих чимало...», що через них розляло ся «огненне море сліз і крови» неповинних людей. Тому то привитав Тарас тих подвижників культури саркастично-іронічним імном:

Слава, слава
Хортам і гоньчим і псарям
І нашим батюшкам царям!
Слава!

Шевченко виступає проти всього, що носить на собі признаки якогонебудь поневолення або пониження. Вразливу его душу обурює деморалізований адміністративний лад московскго царства; его вражає лизунство бюрокра-

ції, що «аж потіє та товпитця», аби ближе стати коло самого величества; карієровичів найменує поет рабами «з кокардою на лобі», лакеями «в золотій оздобі», онучами, сьміттям «в помела его величества»; пятнує бездільність царів, що знають лише думати «про нові петлиці та про муштри ще новійші». Генія нашого обурює світова погань, якою є війна.

В природі краса, в природі рай:

... А для кого?
Для людей! — А люде?
Не хотять на його глянуть,
А глянуть, — огудять.
Треба кровю домалювать,
Осьвітить пожаром!

Не маючи надії, аби коли війна пропала з лица землі, відзиваєть ся Тарас з безнадійною резигнацією:

Тяжко глянуть, а згадаєм, —
Так було і в Трої,
Так і буде.

Поет ненавидить війни, тим самим ненавидить мілітаризму:

... Сина кують,
Єдиного сина, єдину дитину,
Єдину надію в військо отдають,
Бо його, бач, трохи...

коронних країв, де язикові відносини зо- всім не упорядковані.

Зібравши все в одно, думаємо, що Narodni Listy без потреби ударили на три- вогу. Ми не бачимо ні луни, ні не чуємо громового удару. Як довго правниця не розбита, так довго не бачимо ніякої не- безпечности для чеського народу.

З політичного поля.

Pester Lloyd поскович випадково в поміч ні- мецькій лівиці, хоч через якийсь час осуджував її дуже остро. Сим разом ударив орган лібера- лів жидівсько-мадярських на долитавське прави- тельство, закидаючи йому «безрадність». Що Pester Lloyd-ови розходять ся притім не о по- праву внутрішніх відносин в Австрії, а о ви- торговане як найбільш корисний при заклю- ченню угоди в Долитавщиною, се більше як звісне діло. Ми до сеї статі Pester Lloyd-а ще вернемо.

Як звісно нашим читателям, то кн. Альоїс Ліхтенштайн на антисемітських зборах в С. Пель- тен ударив на Шенерера за его los von Rom. Але католицький принц не обрушив ся на пана з Розенав з мотивів релігійних, а лише з полі- тичних. Обрушив ся принц Ліхтенштайн на Ше- нерера за те, що сей поповнав йому всі політичні комбінації, іменню приєднане католицьких людо- вців для опозиційної лівиці і власні аспірації до міністеріального портфелю. Принц Ліхтенштайн уважає себе осею, довкола котрої вся сконсолі- дована лівиця повинна обертати ся і где не- терпеливо на хвилю, в котрій би возьний при- нц йому цісарське письмо, надписане: »Mein lieber Prinz, ich erpene Sie zu meinem...« Ідеалом політичним кн. Ліхтенштайна є така комбінація: Він сам президентом кабінету, довкола него антисеміти, кат. людовці, більша німецька поси- лість, чеські фєвдали і — позаяк він сам родив ся з мами-Польки — також Поляки. От тоді була би вже Австрія щаслива. Тільки біда з тим, що лєдвн чи потрапить кн. Ліхтенштайн »ver- staaülichen« такого Грегорія або Шнайндера. Впрочім антисемітське сторонництво істнує так довго, як довго при нїм Люєгер. Принц Ліхтен- штайн є лише декорацією антисемітів.

Reichswehr піддержує в окремій статі про- ект католицьких людовців, щоби їр. Тун чесько- німецький спір порішив §-ом 14-им. Сезон сой- мовий — каже Reichswehr — минає, лівиця не упорала ся з своїми постулятами, бо сама не бере їх серію; парламенту скликати не можна, бо по- встали би нові оргїї; не лишає ся проте инший вихід, як той, щоби взяти до помочи згаданий конституційний параграф.

Klagenfurter Ztg., орган каринтійських анти- шенерерівських націоналів (фасону д-ра Штайн- вендера) так пише про програму лівиці: Про- грама ся не становить одноцільної цілности. Се суміш постулятів. Наколи она має мати вартість

для німецького народу, то треба її зробити ясною, виразною і кріпкою. — Видко, що самі Німці невдоволені з нарад віденської конференції.

Ролітк назвала в своїм часі результат віденської конференції новим воєнним розказом для Німців в борбі з Чехами (новою ordre de bataille). Ёр. Штірк в своїй Montagspresse пере- чить сему осудови Ролітк-и, кажучи, що ухвали конференції треба уважати за вихідну точку для помирення(!) австрійських народів. Але рівно- часно пишуть Fr. Stimmen пос. Доберніга: Так є! Се новий розказ воєнний для нас в борбі проти правительства і Чехів. Комуж вірити?

Президентом нового кабінету в Румунії стане імовірно консерватист Кантакузен. Всякі проби, зложити кабінет коаліційний, доси не повели ся.

Карлісти іспанські вибрали при послїдних виборах до Кортезів лише чотирох послів. Се знаменне. Мимо сего удержують ся ще заєдно слухи, що Карлісти підготовляють в Іспанії ре- волюцію. Сам Дон Карльос охляв вже в своїх аспірациях до іспанського престолу. Акцію ве- де нині єго син, дон Жем (Jaime), активний о- фіцір російських війск, пересиджуючий в Пари- жи. Годї однакож надїяти ся, щоби Франція піддержувала революційну акцію Карлістів. До такого діла радше прикладає рук Англія. Мимо того Іспанія оберїжна. Она обсадила сутки в Пі- ренеях і північні побережа краю. Після одних вістий не достає Карлістам гроша. В касї пу- сто. Але ходять поголоски, що в найновїших часах вплинуло до каси 5 мїліонів франків і то з ласки німецьких(?) купців. Елемент револю- ційний найшов ся би в Іспанії, іменню між не- заплаченими колонїяльними жовїрами, що вернули з Антиль і Филиппин.

На Филиппинах війна ще не покінчила ся, хоч ген. Отіс очистив по кількох побїдах око- лїцію Манїлі від т. зв. ворохобників. Тубильці під проводом Агвінальда перенесли тепер опе- раційну воєнну точку до місцевости Тарляк, віддаленої від Манїлі 47 миль.

Війна колись а тепер.

Конференцію в Газї треба уважати як етапу дальшого розвою міжнародного права війни, що вже на зїзді в Оксфордї і Гамбурзі а відтак на жєневській конференції дізнало ріж- них гуманїтарних обмежень в напрямї поша- нованя людських прав. В старинности війни були боротьбою цілих народів на життя і смерть. По- бідник уважав себе паном смерті і життя побї- дженого народа, без ріжницї між воюючими а невоюючими одиницями, між воїнами а старцями, жінками і дїтьми. Завойований край ува- жав своєю власностю без всякої пошани су- против приватного майна, грабив все, що лише дало ся забрати, або вищив огнем і мечем. Не ліпше діяло ся і через цілі середновічні віки, а релігійний фанатизм робив війни може ще

страшнїшими. Винайдене стрільної зброї і по- ступаюче поліпшенє єї не вплинуло зразу на змодифікованє жорстокостий війни і ще в но- вих віках, іменню підчас трїйцїлїтної війни во- йовано по варварски і ширено смерть і пожогу правом сильнїшого. Однак ті великі спусто- шєня, до яких причинив ся головно стрільний порох, і ті жоретокости, яких допускали ся зди- чїлі наємні війска, що управляли війну як ре- месло і піддержували єї в своїм власнім інте- ресї, викликали реакцію.

Князі і королї обопільно спустошєних країв почали давати послух голосам свїтлих одиниць, що належало би постановити границю безогляд- ности в борбі народів так само, як були такі ограничєня в пошукуваню цілности одиниць та поєдннків між ними. До того причинило ся та- кож заведенє загального обовязку військової служби при кінци XVII. віку, так що від тепер ряди армії не складали ся з наємників, але з горожан краю. Тож вже у війнах нашого сто- літя спокійні мешканці краю не наражені на смерть або неволю. Що найбільше стягають з них лише контрибуцію. Маєтностий не кон- фіскують, а за доставлену армії живнїсть і під- води, коли не платять, так виставляють квіти, котрі по скінченїй війнї вирівнують ся. Полон- ники не стають невольниками і дістають жив- нїсть від ворога, а офіцірам, коли звязуть ся словом чести, дають ограничєну свободу.

Поза те не богато доконано для злагодже- ня війни. На парискім конгресї 1856 р. європей- скі держави вирекли ся корсарства в морській війнї, хотїй Сполучєні Держави не пристали на се. Важнїшими стали ухвали жєневської кон- венції в р. 1864, де установлено міжнародне товариство Червоного Хреста. Се товариство займає ся опікою над хорими і раненими у війнї на суші, а єго прислуга стоїть під охоро- ною міжнародного права. Инших пільг, хотїй мали за собою повагу звичаю, воюючі сторони, коли розгорїли ся у борбі пристрасти і жадоба побїди, не шанували зовсім. Так було в італій- ській війнї, а ще гірше у француско-німецькій.

Однак материял для зреформованя права війни громадїв ся головно через працю Інсти- тута міжнародного права, товариства, яке по- встало в р. 1873 і покляло собі за ціль уложи- ти і унормувати міжнародне право. До сего то- варїства належать найвизначнїші правники всїх європейських народів і на спільних конфе- ренциях розвивають міжнародне право що- до найбільше спірних точок, як дефініция і права замкнєних морей, право приниманя і видалю- ваня чужинців, міжнародна поліция санїтарна і т. д. Що-до війни самої уложив оксфордський зїзд 1881 р. проєкт, після котрого війна ува- жняє до неприятельського діланя виключно лише збройні сили. Притім мають занехати ся всякі негідні способи, як зраду, переслїдуванє, ужитє набоїв наповнєних страшними, вибухаю- чими материями і др. Проєкт наказує свята пошанувати заключєні умови воєннї, а в окупо-

Шевченко ненавидить царизму, бо єго о- снови — людські трупи, ненавидить панства свого й чужого, бо воно запрягло людей в яр- мо кріпацтва і панцини, бо воно поповнює по- гани, нечесні, неморальні вчинки на темних, не- зрячих братах, ненавидить мілітаризму, бо він безпотрібний і є лише бездушним зварядом до поневоленя вольного народа. Се все робить по- ет не з касової ненависти, але з моральної ко- нечности. Він каже, що єму не жаль, що він сам не є паном, а жаль єго звертає ся

На просьвіщенєх християн,
І звїр того не робить дикий,
Що ви, бючи поклони,
З братами дієте.

Величні ідеї висказав Шевченко в оборонї жіночих прав. Мабуть жадєн поет в Европї не промоцував так горячо шляху для красної до- лі жіноцтва, мабуть жадєн поет не протестував так голосно проти всяких оковів та деморалї- зації, які тиснуть женцину. Тарас иноді аж очі собі закриває над кривдами, які поповнюють ся над сею безпомічною половиною людського ро- да. Инші європейські поети дивили ся на жін- ку звичайно крізь призму хмарного ідеалїзму, крізь призму хмарного сентименталїзму. Вони степенювали, підносили до чогось надземского гнучкий стан, карї очі, красу і ніжність тіла,

забуваючи поперед усього в жінці чоловіка. Шевченко глянув на жінку як на людину і уш- мнув ся горячо за права сеї людини...

Коли зрєасумуємо попередні наші виснов- ки, то уся миць та величина генїяльности на- шого Тараса основує ся на проголошенню ши- роких демократично- поступових і- деї, в порушеню таких питань, які аж тепер в цивілізованому свїті виривають на дневний по- рядок, прибираючи більш виразні і конкретні форми; величина Шевченка лежить в голосно- му протестї проти всього того, що понижує до- стоїнство чоловіка, як от: здирство, низький єгоїзм, кастовість, лизунство, перевертність, ха- барництво, проституция, загарбуванє та знева- жуванє особистих, привалєжних прав людини, поневоленє і насильство одної одиниці над одною, одної верстви над одною, одного народа над другим. Всї угнетєні і покрив- джені мають в ньому свого речника. Іде- ал та програма нашого генїя, передані україн- ско-руському поколїню, є такі: повна полі- тична і єсуспільна воля для розвитку кожного народа з захованєм єго індівідуальности; повна, широка полі- тична і єсуспільна справедливість; повна свобода слова і думки. Як довго отже буде кривда і неправда на землї, як довго

будуть угнетєні і упослїджені, як довго буде тривати боротьба за права волї і справедливо- сти в найширшому розуміню того слова, значить, в кождому напрямї, так довго тривати-ме стійність, свїжість і повна сила пись- мєнської творчости Шевченка, так довго ви- тати та закривати-ме єго генїя, єго широ- кий демократизм українсько-руську єсуспіль- ність до борби за належні права. Коли ціла у- країнсько-руська єсуспільність, старші і молодші, горячо переймуть ся ідеалами Шевченка та невпинно будуть їх здійснювати і прямувати впе- ред, не вважаючи на ніякі сучасні скарбони, пе- репони, насильства й безправства, тоді позбу- дуть ся непокликаних опікунів над собою, тоді пропаде царство тираньства, пропаде власть те- мноти, — »оживє добра слава, слава У- країни« і настане час, коли ми будемо свят- кувати наші народні свята на вольній, не- помежованїй, політично самостійній Україні-Русї!

ваних краях дозволяє лише на заведені тимчасового правління. Сей проєкт лишився тільки проєктом, але кодифікаційна праця учених ішла далі. На конференції в Гамбурзі 1891 р. раджено через п'ять днів і знов посунути законодавство о крок ближше до ідеалу вселюдокої справедливости, котра домагаєся, щоби як одиниці в своїх відносинах, будучи частинами суспільности в державі, так і народи, як одиниці вселюдокої суспільности поводилися засадами права і слушности, а не правами сили і самоволі.

Ті змагання правників, до яких долучилося співділяне світлих умів на пош літератури і штуки, підшпрані прасою цілого світа, потягнули за собою опінію загалу, що як звичайно, тяжкий і консервативний, не довіряв в успіх тих змагань, щоби і народних велитів можна було уняти в рами правних обмежень. Але на наших очах заводиться поволі а стало однак стаїнність карного і цивільного права в краях Європи, а се подає найкращу надію, що загальні основи правні зможуть перейти в переконанні цілого континенту і виробити сей ідеал взаємної справедливости, обіймаючої цілу людськість. Новим почином до осягнення сего ідеалу має стати конференція в Газі.

Результати діяльності Райфайзенівських спілок в Німеччині.

(Дальше.)

Вже в р. 1870, власне коли спілки Райфайзена на добре почали розв'язати ся, директор суду окружного в Найвід, Арицц, зложив таку урядову опінію о їх діяльності:

«На підставі справоздань, зложених через ПП. судіїв, на підставі власних спостережень могу лише досвідчити, що добродійна діяльність сільських спілок позичкових в тутешнім окрузі судовім, в усіх справах судових, вже тепер не дає ся заперечити, хотия більша частина тих спілок докчерва недавно увійшла в житє. Багатільні скарги, конечні субґасти, ексекуції і примусові вписи гіпотечні, особливо виходячі з вироків, значно зменьшили як раз в тих частях округа судового, котрі тішать ся діяльністю спілок. А хотия і иньші обставини на сей результат рівночасно вплинули, не улягає сумнівови, що головню впливови тих спілок кредитових так потішаючі наслідки завдячити треба.

«Що дотичить зменьшення числа процесів о суму понизше 150 м., ударає особливо се обставина, що скарги, котрі повстали з причин ведених перед літами трансакцій торговельних між торговцями худобою а селянами, в остатнім півторарочу зовсім устали, підчас коли давнійше були часто предметом судового постанованя. Факт сей дасть ся тим витолкувати, що давнійше селянам браковало средств в цілі сплочення цілої належитости купна, а тепер спілки позичкові достарчають спосібности в цілі узискання потрібної суми.

«Особливо зменьшило ся дуже від часу повстаня спілок позичкових число процесів, виточуваних через особи, що уходили за лихвар'в.

«В судових округах лавничих пробиваєсь наглядно діяльність згаданих спілок, особелно через вплив на скорі поладжувані справ о довги.

«Конечність, яка в тутешнім окрузі судовім вказувала, щоби при продажах нерухомого майна визначувати довгі речинці виплати, викликувала супротив гіпотечного заводження мнолітні, дорогі і утяжливі для всіх сторін інтересованих поступованя судові. Тепер сільські спілки позичкові приймають на себе в тих случаях з цілковитим успіхом квоту купна за означеною сталою а низькою провізією, вирівнують довги, а цілу надвишку віддають безпосередно в руки продаючого. Перед основанєм спілок були продаючі часто змушувані за работом до 20% цедовати суму купна т. зв. протоколярним набувцям, а крім сего не доставало поруки сплати заставів довжних.

(Далі буде.)

Новинки.

— Конференція директорів середних шкіл збереться дня 24-го с. м. в гімназії Франца Йосифа у Львові. Проводити буде віцепрезидент ради

шкільної кравевої др. Бобжинський, а возьме в ній участь около 40 осіб, іменно директори і два управителі шкіл. Програма обіймає отих п'ять точок: 1) о шкільнім надзорі, 2) о максимальнім віці учеників, 3) о шкільних касах щадничих, 4) о відношеню господаря класи до директора, 5) о кандидатах на учителів.

— Старосту з Надвірні п. Галецкого зауспендував віцепрезидент намістництва п. Лідль, ухвалою комісії дисциплінтрної в справі афери з циркуляком Блявом.

— Устні іспити зрілости в учительських семінариях розпочнуть ся з кінцем біжучого року шкільного в отсім порядку: а) В семінариях мужеских: в Ряшеві 2-го червня, в Кросні 5-го червня, в Кракові 8-го червня, в Сокалі 12-го червня, в Тернополі 12-го червня, в Самборі 15-го червня, в Тарнові 15-го червня, у Львові 1-го липня, в Станиславові 3-го липня. б) В семінариях женських: у Львові 9-го червня, в Кракові 16-го червня, в Перемишлі 3-го липня.

— Ректарат львівської політехніки оголошує конкурсу на обсаду надзвичайної катедри рисунків відручних, орнаментацийних і модельованих. З сею катедрою є получена VII ранга урядника державного. Поданя можна вносити до кінця мая.

— Військовий єпископ, о. Бельопотоцький прибув в четвер до Львова на візитацію військових каплиць. В суботу виїжджає до Чернівців. Єпископови товаришить секретар військового консистора, Емерик Белік.

— В рускій духовній семінарії у Львові в Велику Пятницю хор штомців відспіває слідуючі страстні псалми: Борґяньського Благообразній Йосиф А моль, Скажи ми Господи кончину мою D моль, Векую прискорбна еси душе моя D моль, Пойте Богу нашому Es dug і Гайдена: Отче в руді Твої предаю дух мой Es dug. — Початок о годнів 4-ій пополудни.

— Еміґрація. О руху еміґраційнім доносять тепер згід Підгаєць і Рогатина переважно до Боснії, а також до Канади, а згід Яворова і Перемишлянише до Канади. — З повіта теребовельского виеміґровало до Канади 400 осіб, з повіта гусятинського і з Буковини 400, а надто заповіджено транспорт около 1200 осіб. В четвер вечером переїхало через Львів до Канади 750 осіб. — Рух сей о стілько дивний і безосновний, що еміґрують переважно селяни заможні, котрим тут поводить ся невже; земля в Перемишляниці добра, в Яворівщині розвиває ся промисел, а під Рогатином можна найти добрий заробок. Тягне їх за море пересвідчене, що там не будуть платити податків, вільні будуть від війська і т. д.

— Віче рукоділників і промисловців відбуло ся в Ярославі на днях 18. і 19. цвітня. Ухвалено там між иньшим, утворити постійний комітет зекутивний віча і домагати ся осібних рукоділних палат та реформи палат торговельних і промислових. Рішено домагати ся знесеня приписів промислового закона для деякого рукоділництва і судів промислових та вибрано осібну комісію, котра має осуцити ті домаганя. Раджено над неправною конкуренцією в доставках правительственных і військових. Дальше ухвалено домагати ся скликаня кравевої анкети для виготовленя новелі до промислового закона, щоби свідочства уздібненя вимагано навіть від фабрикантів і підприємців та утвореня постійної організації для попіраня інтересів рукоділничого стану. Згоджено ся на се, що військові доставки належать поручати рукоділникам безпосередно, а не всяким підприємцям і гандлярам. Ухвалено надто, що для всіх відділів війск, рекрутованих в данім краю, мають виконувати доставку рукоділники лише сего краю Запала також ухвала, старати ся у правительства о інституцію забезпеченя майстрів на старість і на случай недуги. Є се друге з ряду віче того рода. Слідуюче віче порішено скликати до Тарнова.

— З брідської гімназії виключено двох учеників за обманство. Ще тамтого року замовило собі двох учеників VI. кл. в якімсь місті в Чехії чи в Німеччині три цитри на чуже назвище, якого в Бродях зовсім нема. Фабрикант прислав замовлений товар без грошевої посліплати, на слово, а листинос доручив єго ученикові. З часом фабрикант завач допоминати ся о гроші на почті, а що листинос не памятав, кому віддав цитри, мусів сам за них заплатити. Остаточню цілу штука вийшла на яву, ученик признав ся до підпису реценісу і наслідок був такий, що дирекція видалила з гімназії двох виновників.

— Робітничі стрейки вибухли в кількох чеських фабриках. В Георгенталь стрейкує 200 ткачів, в Боденбах покинули працю робітники в фабриці ґузиків, в Пінгелсгайм-Шербах стрейкують робітники залізничі, в Будівєвцах поверх 1000 робітників будівляних, в Берні моравскім стрейкує до 150 робітників в фабриці вовни. Всі домагають ся зменьшення часу праці і підвищення платні. Великий стрейк вибух в бельгійських копальнях в Леодіюм, де залишило роботу 18.000 робітників.

— Скочив з другого поверха в намірі самоубійчій з каменіці при ул. Фірманській у Львові властитель льотерійної колектури і графіки Макс Темпельсман. Упавши з такої висоти, зранив ся небезпечно в голову і потовк ся на цілім тілі. В стані непритомнім відвезено недоспілого самоубійника до шпиталю. Причиною сего розпучливого кроку було спроневірене 300 зл. в колектурі, і коли власне в тій справі покликано єго до слідчого судії, Темпельсман хотів позбавити себе життя.

— Отроєне. В Тернополі жид Арон Кепель з жінкою наїли ся минулої суботи т. зв. цімесу, страви з різних ярин, і зачали божеволіти. Прикликані лікарі ствердили отроєне шалєм, рослиною, як звісно, подібною до петрушки. Завдяки усильній лікарській помочи обоє 80-літні старушки прийшли до здоровля.

— Спадок бр. Гіршової виносить 620 мільонів франків. З оголошеного завіщаня виходить, що померша оставила отсі записи: магістратови міста Відня на добродійні цілі 200.000 фр., жидівській громаді віроісповідній 100.000 фр., а фонд залізній «фондації цїсарского ювілея ім. баронової Кляри Гірш для спомаганя хлопців і дівчат в Австрії одержав в додатку капітал 2 мільони франків. Побільшено також фундацію бар. Гірша на школи народні в Галичині. «Фондація цїсарского ювілея бар. Гірша на цілі добродійні» одержала 1,500.000 фр. з призначенєм, щоби сей капітал додано до фонду залізного, а доходи з него обертано на звичайні статутум означені запомоги, особливо для Галичини.

— Дрібні вїсти. Через Львів переїхав в четвер по полудни наслідник перского престолу, князь Мелік-Манзур-Мірза-Султан в товаристві перских достойників, вертаючи з Відня до Тегерану. — На розі улиці Краківської і Стріленкої у Львові почав будувати інститут Ставропігійський нову двоповерхову каменіцю на місци розібраної старої. — Кравва рада шкільна навязала переговори з громадою міста Бяли о заснуванє там учительської семінарії мужескої. — Полковник Александер Пашкевич (братанич пок. Маркіяна), шеф генерального штабу 15 корпусу, іменованій генеральним інспектором піонірів. — В Перемишлі відбудуть ся дня 11-го мая загальні збори товариства взаємної помочи дяків. — В Торчинові під Самбором згоріли 4 загороди, з котрих лише три були убезпечені в краківскім товаристві. — Власти розіслали гончі листи за Николою Новицким з Гусятищини, підозрілого о посередництво в торговлі дівчатами. — В Елку на Мазурах застрілив російський обещик дівчину, котра хотіла дістати ся за границю а не мала паппорту. — З Баялюки в Боснії утік начальник суду, Адам Смолярский, здефравдувавши около 10.000 зр. з сиротинських депозитів. — В Лубні відбув ся поєдинок між двома слухачами тамошної гірничої академії, Німцем а Мадяром, причім Німець дістав кулею в чоло і находить ся в агонії. — В Парижі умер оноді на інфлюенцу Пелерон, один з найліпших французских комедіописателів. — З Мадриту доносять, що при будові залізничі Більбао-Сантандер наступила при висаджуваню скал експлозія, причім згинуло 14 осіб.

Телеґрами.

Відень, 21. цвітня. Вчєра прибули до Відня намістник Чехії ґр. Куденгове і Моравії бр. Спенс-Боден на конференцію з ґр. Туном. О скілько чувати, то оба кравєві шефи будуть приняті також цїсарем.

Відень, 21. цвітня. Намістник Галичини, ґр. Півніський був вчєра в повороті з своєї відпустки на приватній авдієнції у цїсаря. (Нині, в пятницю, верне п. намістник до Львова). Цїсар прийняв також на окремі авдієнції російського амбасадора, ґр. Каппїста.

Пешт, 21. цвітня. В правничій соймовій комісії ведуть ся розправи над проєктом закона о судівництві в виборчих справах.

Рим, 21. цвітня. Папа виготовлює два документи, з котрих один дотикає ювілею, який має опровести ся в Римі на вступі до XX. віку, другий відносить ся до постанов в справі сопєльачє. — Тут заперечують, мов би поїздка королівської нари до Каґліярі і тоаст французского адмірала Фуріє в честь короля Гумберта поїдали яке-небудь політичне значіне. Був се лише звичайний прояв гостинности.

Петербург, 21. цвітня. «Новости» доносять, що Німці в тій цілі будують залізничі в Малій Азії, щоби біля залізничих шляхів розвести німецьку колонізацію, а відтак при евентуальнім подїлі Туреччини підняти претенсії до сих територій.

Атини, 21. цвітня. Магометани виселяють ся громадно з острова, не хотия підчинити ся християнським властям. Чотири опікунчі держави европейскі рішили обмежити свої залоги на Креті, кожда до 600 людей. Кн. Юрий вибирає ся в інспекційну подорож по острові.

Вешінґтон, 21. цвітня. Америка висилає ген. Отісови в Манїлі 14.000 помічних війск.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд до Львова		Поїзд зі Львова	
посп. особ.		посп. особ.	
приходить о годині		відходить о годині	
6:45	з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6:00	до Підволочиск, Бродів з головн. двірця
7:40	" Янова	6:05	" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)
7:50	" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче.	6:15	" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
7:55	" Сокала і Рави рускої	8:35	" Кракова (Відня, Берліна)
8:05	" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:45	" Янова
8:15	" Тернополя і Бродів на дворець головний.	8:50	" Кракова (Відня, Варшави)
9:05	" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9:15	" Сколього, Калуша, Борислава, Хирова
10:35	" Іцкан, Сучави	9:35	" Підволочиск, Бродів з дв. головного
10:45	" Ярослава, Любачева	9:53	" з дв. Підзамче
1:01	" Янова	9:55	" Белзця, Рави рускої, Сокала
1:30	" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	10:55	" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави
1:40	" Сколього, Стрия, Калуша, Хирова	1:55	" Підволочиск, Кієва з дв. головного
1:50	" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2:08	" з дв. Підзамче
2:15	" Підволочиск (Кієва, Одесси) на дв. Підз.	2:40	" Іцкан (Ясс, Букарешту)
2:30	" на дв. гол.	2:50	" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),
5:00	" " Козови, Бродів на дв. Підз.		" Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ряшів,
5:25	" на дв. гол.		" Хабівки чер. Ряшів або Тарнів.
5:40	" Іцкан, Сучави	3:00	" Стрия, Сколього тільки від 1/5 до 30/9
5:55	" Сокала, Белзця і Любачева	4:55	" Ярослава, Самбора через Перемишль
Ніч		Ніч	
3:04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4:10	до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)
3:30	" на дв. головний	5:20	" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
5:10	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:30	" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави
6:10	" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6:40	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
8:45	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:55	" Тернополя з двірця головного
9:10	" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7:00	" Лавочного (Мункача, Пешту)
9:39	" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7:10	" Сокала, Рави рускої
9:45	" Іцкан. (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7:15	" Тернополя з двірця Підзамче
9:55	" Підволочиск, Бродів на дв. головний	7:44	" Янова
10:30	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10:05	" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
12:15	" Стрия, Калуша, Борислава.	11:00	" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)
		11:27	" Підволочиск, Бродів з дв. головного
			" з дв. Підзамче

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейскій рїкнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Третого мал, готель Імперяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого род і розклади їзди.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронові
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4 1/2% листи Банку краюого
- 5% облігації Банку краюого
- 4% позичку краюеву
- 4% облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ
ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

ТОВАРИСТВО для розвою рускої штуки
стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвалє ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до иконостасів, олтарів, хоругов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи світські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотарські; рівнож украшує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє.

Ціллю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу штук красних. Поручаючи протє се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публіки духовної і світської, надїємо ся, що звольть Она причинити ся до осягненя сеї ціли численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —
З глибоким поважанєм **Дирекция.**

Товариство не послугує ся агентами.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На почтову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільского житя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На почтову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів. У Львові набути можна в Ставропигийській книгарні.

Учитель орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ
Емілії Соколовскої
у Львові, Ринок ч. 29, 1. п. приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах.
НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах
Замісцеві панночки приймає на помешканє

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше уважляюване артистичного викінченя навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: **М. Заячківский**, Львів, улица Зиблікевича, число 34.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
приймає замовлення і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне
впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино
в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посилок почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах.

На 4%

знижає стопу пропентову від вкладок щадничих

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою у Львові почавши від 1 липня 1899.

До 1 липня 1899 будуть вкладки опроцентовані ще на 4 1/2%.

ТЕКЛЯ ЦІЦІМІРСКА
у Львові ул. Шентицьких ч. 8. іспитована **СПОВИТУХА** поручає ся зглядям пань.